

דַּרְשַׁתִּי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת ויקהל, תשפ"ד

תרומת הלב

בעלון של הרב בידרמן*, כותב שם בשם אחד האדמו"רים, נפלא, אני אומר לכם מתוק מדבש. "ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר, זה הדבר אשר צוה השם". כשאתה אומר "זה הדבר", מורה באצבע, זה הדבר אשר ציווה השם. מה? "קחו מאיתכם תרומה להשם". צריכים לתת תרומה להשם. איזה תרומה? צריך להביא "כל נדיב ליבו". תתרום את הלב! בן אדם יכול לתרום הרבה דברים, אבל אין לב. תרום את הלב! זה התרומה הגדולה.

כמה פעמים אנחנו עושים מצוות בלי לב. בסדר, התפללנו, עשינו, אבל אין לב. מתי בן אדם פעם אחת יעמוד בתפילה והוא ירגיש שהוא מדבר עם אלוקים? זה לרעוד, לרעוד! לדבר עם יוסי קקון הוא כבר מרגיש אחרת. מתי נרגיש שאנחנו עומדים לפני אלוקים? מה חסר לנו? את הלב, כשיש לב, הכל יש.

התפילין של האר"י ז"ל

הרי אם נמצא את התפילין של האר"י ז"ל, תגיד לי, איזה תפילין יותר מהודרות, שלי או של האר"י ז"ל? ברור ששלי יותר מהודרות מאשר של האר"י ז"ל. מה כבר היה לאר"י ז"ל? איזה קלף היה לו? מי יודע מי עיבד אותו בכלל? גם אחרי שעיבדו אותו, זה לא מה שיש היום. ואיזה דיו היה להם? דיו של עשנים, אני יודע איזה דיו, מה החזיקו? כלום לא היה. ואיזה בתיים? הבן איש חי לפני מאה שנה כותב שלא ימשוך חזק את הרצועה של יד, שלא יתקמט לו הריבוע. היום, סחב את זה עם טרקטור לא יזוז! איזה הידור שבהידור!

בכל זאת, אם ישימו את התפילין שלי ואת התפילין של האר"י ז"ל, שלי אף אחד לא יניח, של האר"י ז"ל יהיה תור מפה עד הציון של האר"י ז"ל. למה? מה ההבדל? האר"י ז"ל גם כן הניח באותו מקום שגם אני הנחת. האר"י ז"ל לא הניח במקום אחר. איפה שאני מניח, גם האר"י ז"ל מניח. הכל אותו דבר, בדיוק, אין שום שינוי. הבדל אחד יש, רק אחד: הלב. זה ההבדל היחיד שיש. אין הבדלים אחרים, לא בכתב, לא בצורה, לא בשום דבר. הלב שלנו. "זה הדבר אשר ציווה השם". מה השם מבקש מאיתנו? איזה תרומה? תן לי את הלב, תן לי את הרצון שלך. הרצון של הבן אדם, זה הכל.

סיפור האברך שלא יצא מהסדר

יש סיפור שעשה לי רושם טוב. אני רוצה לשתף אתכם ברושם. היה איזה יהודי אחד, שהוא ראה בעצמו כמה וכמה פעמים, שכשיצא על חשבון הכולל, לא הצליח אף פעם. כשאשתו אמרה לו "תשמע, צריך לסדר את הארנונה", אז הוא יצא מהכולל לסדר את הארנונה. איך שהוא מגיע, אמרו לו "הפקידה לא נמצאת פה היום". סתם יצא, לא יצא כלום. יום אחד צריך לסדר את זה, גם לא הלך. הוא ראה שבזמן רומז לו: אל תצא מהסדר.

ויום אחד עברה עליו רוח טהרה, הוא קיבל על עצמו: אני מהסדר לא יוצא, יתהפך העולם, לא יוצא מהסדרים. ככה היה, החזיק מעמד, מחנוכה עד פסח. הכל היה בסדר, לא יצא מהסדרים בכלל.

הגיע בין הזמנים, הוא נכנס ללמוד בכולל של בין הזמנים. פתאום מודיעים: הרב דניאל זר נותן קמחא דפסחא, 500 ש"ח. לבוא למשרד למלאות את הטופס, האברך הזה אומר לעצמו: מה אני עושה עכשיו? דבר ראשון, זה בין הזמנים. מה שאני קיבלתי על עצמי, זה בתוך הזמן, עכשיו זה בין הזמנים. דבר שני, זה 500 ש"ח. דבר שלישי, עכשיו פסח, צריכים הרבה עזרה. אני אלך? לא אלך? כן ילך, יעשה, לא... התלבט. בסוף אמר לעצמו: קיבלתי, אני לא עושה, לא הולך.

הסתיים הסדר. באחד הוא יוצא, הוא רץ. הוא רואה שיש משהו בתור לפניו. הוא מגיע, אומר "שלום, אני גם...". אמר לו: "תשמע, יש בחוץ טופס, תמלא את הטופס ותביא". אמר לו: "אין טפסים". אם אין טפסים, סימן שנגמר. אמר לו הבן אדם: "נגמר. הרב דניאל זר נתן קצבה מסוימת לפי הטפסים, כל אחד ממלא טופס, נגמר הטופס, נגמר התקציב".

כל הדרך הוא הולך, בדרך הוא אומר: מה עשיתי? כן עשיתי טוב לא עשיתי

* יזכר לטוב ידינו עקיבא, שאם היום באתי לפה למסור שיחה, זה בזכותו. בזכות עקיבא המתוק שלנו. תמיד כבר יש לי שיחה מיום ראשון יש לי איזה רעיון. אבל הפעם יום רביעי, אני מחפש משהו להגיד, אין לי מה להגיד. עקיבא פגש אותי בתחנה, הביא לי עלון של הרב בידרמן. ושם מצאתי רעיון, אז בזכותו כל השיחה של היום. עקיבא, זכית! לא תמיד רואים, אבל "יש שכר לפעולתך".

טוב. מה, פסח עכשיו צריך כסף, אני אלך... זה... הוא התלבט עם עצמו. בדרך, שאני הולך, לפני שאני מגיע הביתה, מתקשרים. על הצג אני רואה "דרשו". אומרים לי: "נבחנת בזמן האחרון על 120 דפים". אמרתי: "כן". "זכית בהגרלה ב - 5,000 דולר!".

פי 30 ממה שהייתי אמור לקבל אם הייתי יוצא! פי 30! אני בחיים לא זוכה בשום הגרלה, פתאום אמרו לי "זכית בהגרלה"! אבל מתי זה הגיע? בשעת הניסיון.

מתי גם אנחנו נזכה?

זה סיפור נפלא מאוד. אבל מתי פעם אחת הסיפור הזה גם יקרה לנו? מתי גם אנחנו פעם אחת יתקשרו אלינו "זכית בהגרלה"? אין, אנחנו לא זוכים. אבל השאלה לא מתחילה מתי יתקשרו אליך. השאלה מתחילה לפני כן: תגיד לי, אתה מוכן לפספס 500 ש"ח בשביל קבלה, או לא? פה מתחילה השאלה.

כל אחד מאיתנו מקבל להתחזק, לעבוד את השם, הכל מצוין, תגיד לי, אתה גם מוכן להפסיד 500 ש"ח בשביל הקבלה שלך? לא, זה כבר לא. אז גם אין את ההמשך.

בן אדם שמוכן להתאמץ, מוכן לשבור את הטבע שלו, את הלב שלו, את הרצונות שלו, ולתת אותם להשם - בזה בן אדם זוכה להצלחה וסיעתא דשמיא גדולה מאוד.

עת רצון - תשובות הרשב"א

כותב הרשב"א: במנחה אומרים "ואני תפילתי לך השם עת רצון". תפילת מנחה של ערב שבת, זה עת רצון. שואל הרשב"א: אם זה עת רצון, אז למה במנחה של יום טוב לא אומרים את זה?

כותב הרשב"א: לפי שבשבת, יום של מנוחה, אין בו שום עשייה, גם לא מלאכת אוכל נפש, כלום כלום. וכיוון שהוא יום מנוחה, הוא גם יום של בטלה. והעולם נוהגים לבלות בו בדברי שיחה בטלה ולשתות יין. והוא עצר את רוחו ואת נפשו ובא להתפלל. באת להתפלל? עת רצון! "ואני תפילתי לך השם עת רצון".

ככה מביא הרשב"א בשו"ת חלק ה' סימן א': מתי זה עת רצון? מתי שאתה רואה אנשים שותים יין, מדברים דברי שיחה, אנשים שוכבים, כאילו עכשיו זה עת מנוחה, והוא בא להתפלל. זה עת רצון!

אז לא חייב להגיע דווקא לעת רצון של התפילה. כל ניסיון שיש לבן אדם, זה העת רצון. שבן אדם יודע להתגבר על הרצונות שלו בזמנים האלו, זה עת רצון גדול מאוד בשמיים. איזה נחת רוח זה להשם!

אבני השוהם ואבני המילואים - אור החיים הקדוש

האור החיים הקדוש מביא את זה בפרשת תרומה. שכשמנו את כל מה שאנשים תרמו, מנו את אבני השוהם ואת אבני המילואים בסוף. שואל האור החיים הקדוש: למה בסוף? המחירים שמה, היו מאוד יקרים! הזכרנו פעם אחת שאבן ישפה של בנימין, המחיר שלה היה שווה פרה של זהב. אתה יודע מה זה פרה של זהב? אבן אחת! אז למה שמו אותם בסוף?

אומר האור החיים הקדוש: מכיוון שכתוב "והנשיאים הביאו", במדרש כתוב שהנשיאים, זה הכוונה עננים, שהעננים הורידו להם את אבני השוהם ואת אבני המילואים. אז הם לא עמלו עליהם. נכון שזה גדול ויקר, אבל כיוון שזה הגיע בלי עמל, בלי שום רצון, בלי שבירת רצון - מונים בסוף.

אתה יודע מתי יש עת רצון? דווקא שהבן אדם כובש את יצרו. בן אדם מתגבר, נותן לאלוקים את הלב שלו. הלב של הבן אדם, זה כל הרצונות שיש לו. כשהוא נותן את הלב שלו, זה תרומה גדולה. לא המחיר, לא הסכום של הכסף. הסכום של הכסף יכול להיות שהוא גדול מאוד, אבל אם אין שמה עמל, הוא בסוף, הוא פחות חשוב.

חלומו של הרב יעקב שיף

סיפר המשגיח של ישיבת לייקווד איזה סיפור, אני אומר לכם, נורא אלף פעמים. הוא אומר, שאחד התלמידים המובחרים של רב אהרן קוטלר, קראו לו הרב יעקב שיף, הוא סיפר שכשנפטר רב אהרן קוטלר, היו בצער גדול, והוא חלם, שהוא רואה בחלום את החתם סופר, שהלך לאלהיו הנביא ואמר לו: "תבוא, עם ישראל סובל בגלות, תבוא לגאול את עם ישראל". אמר לו אליהו הנביא: "אני לא מגיע, לא הגיע הזמן".

ידי זה הזוג, הזוג שהיה שמה במצרים, והיה ביניהם שלום, על ידי זה רבו צבאות צבאות מעם ישראל.

איפה כדאי להחמיר?

אז יש דברים גדולים. אני אומר לכם, דברים חביבים על השם. עוד מעט יגיע פסח, וכל אחד יודע להחמיר. אז בורא עולם פה ברש"י הזה, אמר לנו בדיוק איפה כדאי לך להחמיר. אתה יודע איפה כדאי לך להחמיר? איפה שבורא עולם מעיד "חביב עליי מן הכל". יש דברים שבורא עולם אומר: תשמע, מה שתעשה, תביא קרבנות, תביא את התורה, תביא מנורה, תביא קטורת - יש משהו יותר חביב עליי. מה? שיש שלום ביניכם, שיש שלום ביניכם! גדול מעל הכל!

זה הדברים שבן אדם צריך מאוד מאוד מאוד. לא מדברים על זה, נראה לנו כאילו דברים שלא צריכים לדבר על זה, אבל צריכים כל הזמן להזכיר את זה. כשאתה נכנס הביתה ואתה אומר מילה טובה בבית, אתה יודע להעריך את מה שעשו לך, תדע לך שיש דברים יותר חביבים. אתה יכול לשבת ללמוד תורה עשר שעות, תדע, יש דברים יותר חביבים לפני השם. לדעת לכבד! זה דורות, זה נצח נצחים. לכן כל אחד מאיתנו יראה להתחזק בזה מאוד מאוד.

סיפור החזן שמעון - מספר מטה לוי

סיפר בספר מטה לוי, בעיירה אחת הגיע יהודי בשם שמעון. שמעון הזה ידע מקאמים, ידע לפייט, משהו משהו, רציני מאוד מאוד, כל הקהילה החליטו: הוא יהיה החזן שלנו כל השנה.

הביאו אותו לפני רב העיר, הרב ישראל יונה. הרב לא ידע מה לעשות. ראה ששמעון הזה רשע מרושע. אמר: איך אני אשים אותו חזן? זה יהיה חזן רשע מרושע! אבל הוא ידע שאם אני אגיד להם "לא עושים אותו חזן", יהיו מהפכות גדולות.

הוא שלח מכתב לחתנו של הנודע ביהודה. שלח את השם שלו, וכתב לו כך, זה הסגנון: שמעון הזה, הוא מרבה את כל האתים של "ואת החזיר ואת השפן ואת הגמל", אבל כיוון שהגיע ל"את השם אלוך תירא", שם הוא פירש. אומר: תראה אותו, אוכל חזיר, אוכל זה, הכל! אבל "את השם אלוך תירא", שם הוא פירש.

כתב לו החתן של הנודע ביהודה: מוטב להעמיד צלם בהיכל ולא להרבות במחלוקת. אתם שומעים? זה מבהיל! זה אחד הדברים שצמים עליהם ב"ז בתמוז, על זה שהועמד צלם בהיכל. יש משהו יותר חמור מזה? עכשיו, זה לא מחלוקת רגילה, זה מחלוקת על איזה חזן שהוא רשע. חלק יגידו כן, חלק יגידו לא, יהיה ריב. מוטב להעמיד צלם בהיכל ולא להרבות מחלוקת בישראל! איזה דבר מבהיל!

סיפור הרב שטיינמן - סינון המים לפסח

הרב שטיינמן. היה מקפיד לסנן את המים לפסח, שנה אחת אשתו לא הספיקה להכין לו דוד לסנן את המים לפסח. ועד שהיא נזכרה, כבר נכנס החג. אמר לה הרב שטיינמן: "זה רק חומרה שנוהגים להחמיר, זה לא רציני, לא קרה כלום". והיא נרגעה.

שנה לאחר מכן, אומר הרב שטיינמן: מה אני עושה עכשיו? אם אני אגיד לה "תכניני לי את המים", מה היא תגיד? "סימן שמה ששנה שעברה הוא אמר לי שזה סתם חומרה, סימן שזה לא היה סתם חומרה, הוא סתם אמר לי את זה". אמר הרב שטיינמן: אין יותר מים, כדי שהיא תרגיש טוב משנה שעברה, שמה שאמרתי לה "זה חומרה" זה אמת.

רק אחרי שהיא נפטרה, אחרי קרוב לשישים שנה, אז הוא אמר לילדים: "עכשיו תכינו לי מים". "מה קרה? ומה עשית עד עכשיו?". אמר לו: "רציתי שלאמא תהיה הרגשה טובה, שהיא תרגיש שלא קרה שום דבר".

סיום - איפה באמת צריך להחמיר

כמה בן אדם מחמיר! ובדברים שבורא עולם באמת חביב עליו, שם בן אדם פתאום, אין מה להחמיר. בן אדם צריך כל הזמן להסתכל על איך שהתורה מסתכלת על הדברים. ושם התורה מסתכלת שיש דברים שחביבים על השם.

לכן כל אחד יראה להתחזק בזה מאוד. לשנן את הרש"י הזה, עוד פעם ועוד פעם, עד שירגיש לנו בלב. שיהיה לנו פעם סיבה להרגיש, שכשבן אדם נכנס הביתה, לתת את ההרגשה הטובה.

והשם יעזרונו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

פתאום הוא רואה את רב אהרן קוטלר, שרב אהרן קוטלר בא לאליהו הנביא ואומר לו: "תשמע, עם ישראל בצרות, צריך לגאול את עם ישראל". אמר לו אליהו הנביא: "לא הגיע הזמן".

ופתאום הוא אומר, הגיעו שלושה בחורים מהשיבה, ואומרים לאליהו הנביא: "צריכים, תבוא לגאול את עם ישראל!". אומר: "אני מגיע, אני בא!". והוא התעורר מהחלום.

הוא סיפר את זה למשגיח, והמשגיח סיפר את זה עשרות פעמים. אומר: מה שחתם סופר לא יכול לעשות, ומה שרב אהרן קוטלר לא יכול לעשות, יכול להיות שבחור פשוט יכול לעשות. כי לבחור פשוט יש הרבה יותר ניסיונות, יותר ניסיונות יש. מה שאין כן לגדולי ישראל, יש להם פחות ניסיונות. מה שאנשים פשוטים לפעמים יכולים לעבור.

משה רבינו - עניו מכל האדם

ולכן מביא באגרות הרש"ב - אדמו"ר מחב"ד, שמשנה רבינו היה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה. שואל באגרות הרש"ב: באמת, לא יכול להיות! משה רבינו יכול להיות יותר עניו מכל האדם אשר על פני אדמה? זה בן אדם שעולה לשמיים, מדבר עם אלוקים, מוריד תורה, ניסים ונפלאות, עניו מכל האדם?

כותב שמה באגרות הרש"ב: משה רבינו, בורא עולם הראה לו את כל הדורות שיש, כל הדורות שיש. הגיע גם לדור שלנו, וראה אותנו מתפללים בלי שום לב. הוא אמר: מה?! יגיע כזה דור שיעבדו את השם בלי לבבות, בלי כלום? אלו גדולים ממני!

ולכן משה רבינו היה עניו. למה? כי משה רבינו הבין, יש אנשים יותר גדולים ממנו. איזה דבר גדול זה! דווקא איפה שנראה לבן אדם הזמנים החשוכים שלו, הזמנים הקשים, הימים הקשים, מה שנראה לו שהוא לא מוצלח ומה שנראה לו שלא הולך לו, שמה בורא עולם רוצה את הלב שלך. שמה, אם תתאמץ, זה דבר גדול שלא ניתן לתיאור.

כי מכבדי אכבד - מבצע בישיבת בית מאיר

סיפר המשגיח של ישיבת בית מאיר, שהיו בישיבה 15 בחורים מבוגרים מאוד, והחלטנו לעשות מבצע לבחורים המבוגרים.

איך ייתכן שבן אדם יזכה שאלוהים יכבד אותו? זה מדרגות, כשתבונן בזה, זה מדרגות. יש כזה פסוק, חז"ל אומרים "כי מכבדי אכבד". אם אתה מכבד אותי, אני מכבד אותך. פלא פלאים!

איפה זה נמצא? הוא אמר שמי שמגיע לתפילה כמה דקות לפני התפילה. על פי רוב אנשים או שמגיעים בזמן או שמגיעים אחרי הזמן. מגיע לפני הזמן? זה ניסיון. ניסיון גדול.

הם החליטו להקים כולל בישיבה, התפילה מתחילה בשבע. רבע שעה לפני התפילה, הבחורים האלו צריכים לבוא ללמוד, כדי שכשתגיע התפילה, הם יהיו כבר מוכנים לתפילה. התחלנו את המבצע הזה בחנוכה. מאז ספרנו שלושה חודשים בדיוק. כל הבחורים המבוגרים התאספו, חלקם כבר התחתנו.

"כי מכבדי אכבד". אם אתה יודע לכבד, להתאמץ על המצוות - זה משהו אחר לגמרי. בן אדם שנותן את הלב לבורא עולם, זה התרומה אשר ציווה השם.

מראות הצובאות - חביבים עליי מן הכל

בסוף הפרשה, כתוב שאנשים התנדבו להביא את מראות הצובאות. רש"י במקום כותב: "והיה משה רבינו מואס בהם". למה? לפי שנבראו ליצר הרע. הרמב"ן שואל: חסר דברים שתרמו שהם של יצר הרע? היה זהב תכשיטים מסוימים שמשמש כולו סירחון. מתרץ הרמב"ן: כן, אבל זה התערבב עם כל הזהב, התיכו את כולם ביחד, אז לא רואים אותו. מראות הצובאות, הם עומדים בפני עצמם. והיה משה רבינו מואס בהם. ואמר לו הקדוש ברוך הוא: "קבל, כי אלו חביבים עליי מן הכל!".

איזה נורא! אתה יודע מה היה שמה? היה שם בית המקדש, מזבת. המזבח מכפר על כל עוונות שיש. קרבן תמיד של בין הערביים מכפר על כל העוונות שעשו במשך היום, תמיד של שחר מכפר על כל העוונות שעשו במשך הלילה. עם ישראל נקיים, כל יום יש קרבנות. יש משהו יותר גדול? מה יותר גדול? יש שמה את המנורה, יש שם מזבח הקטורת, יש שמה את הארון, ארון הקודש. יש משהו יותר חביב להשם? מה זה? המראות הצובאות! שעל ידי זה שכנה בעם ישראל. איזה דבר גדול זה! על